

Πλάνης της Γη χωρίς νερό;

Και για το πολύπλοκο αγαθό, όσο βρίσκεται σε αφθονία, θεωρούμε την ύπαρξη του προφανή, διαρκή και αυτονόητο. Η ανθρώπινη ύπαρξη στηρίζεται στο νερό. Οι μεγάλες πόλεις χτίσθηκαν εκεί, όπου υπήρχε διαθέσιμο άφθονο νερό. Κι όμως, για την επόμενη γενιά το νερό μπορεί να γίνει αγαθό σε ανεπάρκεια.

Η εξέλιξη της τεχνολογίας και του πολιτισμού, παράλληλα με την εκρηκτική πληθυσμιακή αύξηση, συνοδεύονται από δύο και μεγαλύτερα καινοτάγια νερού. Μόνο το 2,5% των υδάτων του πλανήτη είναι γλυκό και μόλις το 0,26% είναι άμεσα πόσιμο. Βέβαια η καινοτάγια νερού για οικιακή χρήση απορροφά μόλις το 8% της παγκόσμιας καινοτάγια νερού, ενώ η γεωργία απορροφά το 69% και η βιομηχανία το 23%.

Με 6,2 δεκατομμύρια κατοίκους χρησιμοποιούμε σήμερα το 54% του διαθέσιμου γλυκού νερού του πλανήτη, ενώ το 2025 με παγκόσμιο πληθυσμό που θα προσεγγίζει τα 10 δεκατομμύρια κατοίκους θα χρησιμοποιούμε το 90% των παγκόσμιων υδάτων. Ο εργαλάτης της εξέλιξης νερού είναι κοινά και θα τον νιώσει έντονα η επόμενη γενιά.

Ενώ η ζήτηση νερού αυξάνει, το διαθέσιμο γλυκό νερό μειώθηκε παγκοσμίως το 2000 κατά 13% σε σχέση με το 1989 και

αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω το 2025 κατά 35% ως προς το 2000. Σ' ένα τέτοιο αρνητικό ισόζυγιο προσφοράς και ζήτησης νερού πρέπει να ελεγχθεί και περιοριστεί η ζήτηση και ταυτόχρονα να γίνει καλύτερη διαχείριση των διαθέσιμων υδάτων.

Αν και λυγότευει το νερό, εξακολουθούμε να το χρησιμοποιούμε αλόγιστα. Κάνουμε διαρκώς νέες γεωργίες με αποτέλεσμα η στήριξη των υπόγειων νερών να πεφτει διαρκώς πιο χαμηλά. Κατά μήκος των ακτογραμμών της χώρας μας παρατηρείται έντονη διεύωση θαλάσσιου νερού στους υπόγειους υδροφόρους ορίζοντες.

Για πεπαιδωμένα δίκτυα ύδρευσης των περισσότερων ελληνικών πόλεων χάνεται περισσότερο από το 25% της ημερήσιας καινοτάγια νερού.

Τα μεγαλύτερα ποτάμια μας (με εξέλιξη τον Αδικκνονά) προσέρχονται από γεωλογικές χώρες. Ο Αξιός, ο Στρυμόνας, ο

Νέστος, ο Έβρος ποτίζουν την ελληνική γη (που απορροφά το 85% των υδάτων της χώρας) αλλά εξαρτάμεθα από τη Βουλγαρία (κυρία) και τη Δκόπια.

Σε άλλες περιοχές του πλανήτη (π.χ. μεταξύ Ιράκ - Συρίας - Τουρκίας) το πρόβλημα είναι ακόμη εντονότερο. Η αντιπραϊότητα του απαιτεί διεθνείς συμφωνίες, που θα περιορίζουν τα κυριαρχικά δικαιώματα μιας χώρας στους φυσικούς της πόρους (και ειδικότερα στο νερό), θα προσδοκούν διεθνείς συνεργασίες και θα εγκαθιστούν αποτελεσματικούς μηχανισμούς αποτροπής και διαχείρισης κρίσεων για το νερό.

Αν η διεθνής έννομη τάξη ολιγορήσει, πολύ σύντομα θα δουτε διαμάχες, συγκρούσεις και πολέμους για το νερό, που θα αποτελέσει μείζον διακτύβευμα του 21ου αιώνα, εκτός αν βρεθεί την προσεκτική εκκωασεία μια φηνή μέθοδος για την αφαιάωση του θαλάσσιου νερού. Η Ελλάδα πρέπει να επιδιώξει την υδατική της επάρκεια. Να συεννοηθεί με τις γεωλογικές χώρες για τα ποτάμια, να ελέγξει και περιορίσει την αλόγιστη χρήση νερού, να συκρατήσει και να αξιοποιήσει τα διαθέσιμα νερά μας, να εκσυγχρονίσει τα παλιά δίκτυα ύδρευσης και άρδευσης.

Το πρόβλημα της λειτουργίας είναι μπροστά μας. Ας το αντιμειώσουμε, όσο είναι καιρός.

Γράφει ο
ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΡΟΦΥΛΙΑΝΗΣ
σπ. καθηγητής Δ.Π.Θ.

